

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА
ЗАКАРПАТСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ТВОРАНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
**«ДОШКІЛЬНА І ПОЧАТКОВА
ОСВІТА: ДОСЯГНЕННЯ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ»**

22 - 23 листопада 2012 р.

Мукачево 2012

Дошкільна і початкова освіта: досягнення, проблеми, перспективи. Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції. 22 – 23 листопада 2012 року – Мукачево: МДУ, 2012.-211 с.

У збірнику тез вміщено науковий доробок відомих українських і зарубіжних учених в напрямі актуалізації принципу наступності між усіма ланками системи освіти України і, передусім, між дошкільною і початковою школою. Наведено результати аналізу ретроспективи порушених проблем в руслі модернізації сучасної освіти і підготовки студентської молоді до активної педагогічної діяльності.

За зміст тез та достовірність даних відповідальність несуть автори

ЗМІСТ

<i>Адєєва О.В.</i> Фізкультурні ігрові паузи та хвилинки як ефективний засіб оздоровчої діяльності молодших школярів	7
<i>Алмашій І.І.</i> Використання мультимедійних навчальних програм у навчально-виховному процесі учнів початкової школи	9
<i>Апрощенко Т.О., Глеба М.Я.</i> Формування основ педагогічної техніки в майбутніх фахівців дошкільної освіти	10
<i>Апрощенко Т.О., Мікеш Л.В.</i> Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку засобами мовленнєво-ігрової діяльності.....	12
<i>Бадер С.О.</i> Управлінська компетентність учителя початкових класів як сучасного менеджера освіти	14
<i>Барна Х.В.</i> Характеристика змісту дитячої субкультури: структурний аспект.....	16
<i>Барчій М.С.</i> Проблема формування комунікативних умінь майбутніх педагогів.....	19
<i>Бахіча Е.Е.</i> Технологія професійної діяльності вихователя у полікультурному просторі ДНЗ	21
<i>Борин Г.В.</i> Наступність у керівництві художньою працею вихованців ДНЗ та учнів початкової школи.....	23
<i>Брижак Н.Ю.</i> Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів до краєзнавчо-туристичної діяльності	25
<i>Василинка М.І.</i> Використання музично-дидактичних ігор у навчанні музичної грамоти молодших школярів	27
<i>Гецько С.І.</i> Підготовка майбутніх вихователів до роботи із дітьми з обмеженими можливостями	30
<i>Глушок Л.М.</i> Особливості підготовки фахівців дошкільної освіти в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії	32
<i>Горват М.В.</i> Формування творчої толерантності молодших школярів шляхом використання інтерактивних технологій	35
<i>Добош О.М.</i> Використання активних методів навчання в організації педагогічного процесу сучасних ВНЗ України	37
<i>Добош О.М., Гандера О.Ю.</i> . Готовність вихователя до інноваційної діяльності в умовах дошкільного навчального закладу.....	40
<i>Добош О.М., Устич А.І.</i> Формування відповідальності як складової соціальної компетентності дошкільника	43
<i>Іванова В.В., Вайдич О.В.</i> Особливості формування творчого мислення у перехідний період від дошкільного - молодшого шкільного віку.....	47
<i>Іванова В.В., Щур Д.І.</i> Вплив педагогічної взаємодії вихователя і дошкільника на формування його самооцінки.....	49
<i>Ільтьо Г.Ф.</i> Національне виховання студентів в умовах українського полікультурного контексту.....	51
<i>Калмикова Л.О.</i> Урахування специфіки мовленнєвих навичок і умінь дітей дошкільного віку	53
<i>Калмиков Г.О.</i> Підготовка вихователя ДНЗ як суб'єкта професійно-мовленнєвої діяльності-мовленнєвої особистості	55
<i>Кампов С.П.</i> Професійна самостійність студента вищого педагогічного навчального закладу: наукова категорія	56

<i>Карпова Е.Е., Горват Л.Ф.</i> Провідні шляхи формування лексичної компетентності дитини-дошкільника	59	<i>Мисан І.В.</i> Використання фразеологізмів у розвитку національного колориту мовлення	110
<i>Кас'яненко О.М.</i> Особливості організації інклюзивного дошкільного навчального закладу	62	<i>Михайлова К.В.</i> Патріотичне виховання дітей дошкільного віку	112
<i>Кирста Н.Р.</i> Професійно-орієнтована практика в структурі підготовки спеціалістів дошкільного профілю	63	<i>Москаленко А.М.</i> Технологія формування професійної етики управлінців дошкільними навчальними закладами в контексті багатовимірності освітнього середовища	114
<i>Кліх Л.В.</i> Теоретичні та методичні аспекти підготовки магістерської роботи зі студентами	65	<i>Мочан Т.М.</i> Організація міжпредметних зв'язків як педагогічна умова естетичного виховання школярів	117
<i>Корнієнко І.О., Данайканич О.І.</i> Важкі ситуації у життєвому просторі майбутніх педагогів	68	<i>Мусієнко В.С.</i> Наступність у формуванні почуття патріотизму дітей дошкільного віку та молодших школярів.....	119
<i>Косарєва Г.М.</i> Робота педагога з дітьми з раннім дитячим аутизмом в умовах інклюзивної освіти	70	<i>Овчинникова М.В.</i> Інтуїція в науково-дослідницькій діяльності вчителя..	121
<i>Крикун А.Ю.</i> Психолого-педагогічні умови реалізації інклюзивної освіти в ДНЗ	72	<i>Падалка О.І.</i> Динаміка зростання у майбутніх вихователів показників сформованості їхніх пріоритетних педагогічних цінностей	123
<i>Кузьма-Качур М.І.</i> Підготовка вчителя до краєзнавчої роботи у початковій школі.....	74	<i>Пермінова Л.А.</i> Діяльність студента – системоутворюючий чинник процесу навчання	125
<i>Кушнір І.І.</i> Компетентнісний підхід до розвитку маркетингових компетентностей сучасного керівника вищого навчального закладу І-ІІ рівнів акредитації.....	76	<i>Петришин Р.А.</i> Особливості соціально-педагогічної діяльності в дошкільному навчальному закладі	127
<i>Лазарович Н.Б.</i> Співпраця педагога з батьками учнів початкових класів в етнічному вихованні	78	<i>Пишеник О.М., Сай М.І.</i> Шляхи та засоби ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з рідним краєм.....	129
<i>Лалак Н.В.</i> Особливості розумової працездатності молодших школярів в умовах інклюзивної форми навчання	80	<i>Прозькова О.О.</i> Презентація як засіб навчання англійської мови у початковій школі.....	132
<i>Лалак Н.В., Гутій О.В.</i> Педагогічні умови формування мотивації навчальної діяльності майбутніх учителів початкових класів в умовах сьогодення.....	83	<i>Пісоцька Л.С.</i> Інноваційні підходи до моніторингу якості знань майбутніх вихователів у контексті вимог кредитно-трансферної системи.	134
<i>Ленд'єл-Сяркевич А.А.</i> Особливості підготовки майбутніх учителів музики до інтеркультурного діалогу в умовах початкової школи.....	86	<i>Попович О.М.</i> Художньо-описове малювання як засіб розвитку конструктивної діяльності дітей дошкільного віку (історичний аспект)...	136
<i>Липа І.Ю.</i> Діалогова стратегія педагогічної взаємодії на лекційному занятті як засіб удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів	88	<i>Рамазанова Е.А.</i> Підготовка майбутніх учителів початкових класів до застосування гумору в педагогічній взаємодії: результати наукових пошуків	139
<i>Лохвицька Л.В.</i> Особливості розвитку моральності як складової соціальної компетенції дошкільника	90	<i>Русин Н.М.</i> Формування пізнавальної активності дошкільників у процесі навчання елементів математики.....	141
<i>Майборода І.О.</i> Освітньо-виховні функції образотворчого мистецтва в підготовці майбутніх учителів початкової школи.....	92	<i>Сварковська Л.А.</i> Підготовка студентів спеціальності «Дошкільна освіта» до фізичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах компенсуючого типу.....	145
<i>Марко М.М.</i> Педагогічні передумови реалізації концепції розвивальної освіти.....	94	<i>Середа К.В.</i> Розвиток зв'язного монологічного мовлення старших дошкільників у педагогічній літературі: аналіз проблеми.....	146
<i>Марчій-Дмитраш Т.М.</i> Реалізація принципу наступності в сучасних закладах дошкільної та початкової освіти	96	<i>Скорофатова З.Т.</i> Використання в роботі вихователя ДНЗ антонімів як способу вираження мовлення дошкільників.....	148
<i>Матиенюк М.О., Славей О.В.</i> Поняття емоційного інтелекту в психологічній літературі	98	<i>Сопівник Р.В.</i> Методичні аспекти формування харизматичності як лідерської якості студентів ВНЗ	149
<i>Мацук Л.О.</i> Формування міжособистісного спілкування дітей старшого дошкільного віку в ігровій діяльності	101	<i>Стребіна О.В.</i> Стратегія наступності у процесі вивчення природи.....	151
<i>Меленець Л.І.</i> Сільські дошкільнята і школярі під одним дахом: роздум з приводу набутого досвіду	103	<i>Товканець Г.В.</i> Випереджувальний підхід у підготовці фахівців у вищій школі України	153
<i>Мищур Т.Л.</i> Особистість майбутнього педагога і нова соціокультурна реальність.....	105	<i>Труш Н.В.</i> Підготовка майбутніх вихователів до валеологічного виховання дітей у ДНЗ	156
<i>Микуліна А.К.</i> Проблеми обдарованості й творчого потенціалу дітей дошкільного віку.....	107	<i>Тупіленко С.В.</i> Методика та результати діагностики фізичного розвитку дітей другого-третього року життя	158
		<i>Фенчик Л.М.</i> Підготовка майбутніх учителів до формування навичок культури здоров'я молодших школярів.....	159

<i>Фізені О.Й., Андрейчук Л.Й.</i> Основні тенденції розвитку початкової школи на Закарпатті: перше десятиліття приєднання до радянської України.....	161
<i>Фізені О.Й., Русин Г.В.</i> Особливості роботи з невстигаючими учнями в початкових класах.....	164
<i>Харченко Н.В.</i> Підходи до навчання дошкільників розуміння усних розгорнутих висловлювань.....	167
<i>Хома О.М.</i> Підготовка майбутніх учителів початкових класів до навчання дітей грамоти.....	169
<i>Хома О.М., Барчій В.В.</i> Розвиток комунікативного мовлення молодших школярів у період навчання грамоти	171
<i>Хома О.М., Бедьо О.М.</i> Робота над засвоєнням лексичного значення слова на уроках рідної мови в початкових класах.....	173
<i>Хома О.М., Соломон Г.М.</i> Психолінгвістична природа орфографічних написань у сучасному мовознавстві	175
<i>Хомин М.Я.</i> Формування асоціативно-образного мислення дітей старшого дошкільного віку	178
<i>Хомин С.Я.</i> Дитячий музичний фольклор і його вплив на формування особистості молодшого школяра	180
<i>Чекан О.І.</i> Використання сучасних комп'ютерних засобів у навчально-виховному процесі дошкільного закладу	181
<i>Чередніченко С.В.</i> Вплив середовища на культурологічний розвиток дітей дошкільного віку	184
<i>Черепаня Н.І., Буряк Н.М.</i> Українські народні традиції та обрядовість у вихованні дітей дошкільного віку	185
<i>Чупахіна С.В.</i> Система неперервної освіти: математична компетентність дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку	187
<i>Швардак М.В.</i> Умови ефективного використання інноваційних технологій у навчально-виховному процесі початкової школи	190
<i>Шут Н.М.</i> Розвиток дошкільної та початкової освіти: сучасний стан і перспективи	192
<i>Юрков А.С., Оліферук Є.С.</i> Удосконалення підготовки майбутніх педагогів шляхом психологічної підтримки професійного самовизначення студентів	195
<i>Ящук І.П.</i> Співпраця викладачів та студентів ВНЗ у розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців.....	197
<i>Відомості про авторів</i>	201

ФІЗКУЛЬТУРНІ ІГРОВІ ПАУЗИ ТА ХВИЛИНКИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Сучасні соціальні й економічні умови розвитку суспільства проблему зміцнення та збереження здоров'я підрастаючого покоління. Проблеми здоров'я досліджують лікарі - гігієністи, фізіологи, психологи, педагоги. Сьогодні фахівці самого різного профілю відзначають погіршення стану здоров'я населення України усіх вікових груп. Особливо тривожними є показники здоров'я дітей молодшого шкільного віку, що відбито в роботах багатьох вчених (Т. Бойченко, В. Горашук, С. Лапаєнко, С. Кондратюк та ін.).

В останні роки вченими було здійснено ряд досліджень, важливе місце в яких посідає проблема пошуку шляхів фізичного й духовного оздоровлення молодших школярів, формування в них ціннісного відношення до свого здоров'я, виховання інтересу до фізичних вправ на підставі життєвої потреби бути здоровими (О. Дубогай, Н. Коростельова, С. Свириденко, та ін.). Актуальність проблеми пошуку ефективних засобів збереження та зміцнення здоров'я школярів обумовлена тим, що в цьому віці формується майбутній потенціал здоров'я людини, ціннісне до нього ставлення та навички здорового способу життя особистості. Діти це – майбутнє країни і їх здоров'я і благополуччя є заставою здоров'я і благополуччя суспільства в перспективі.

Серед чинників, що обумовлюють здоров'я, як відомо, особливо значну роль грає спосіб життя. Сучасні дослідження науковців та практичний досвід свідчать, що найбільш діючим фактором, що сприяє формуванню навичок здорового способу життя є заняття фізичною культурою та спортом.

Мета статті полягає в обґрунтуванні фізкультурних пауз та хвилинок як ефективного засобу і форми оздоровчої діяльності молодшого школяра.

Молодший шкільний вік - період формування основ самосвідомості, здоров'язберігаючого поведіння дитини, ціннісного ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих. Школа - це особливий соціально-культурний інститут, у якому є реальні умови для неформального розвитку учнівської молоді, формування уявлень про здоров'я, створення реального простору для ствердження його цінності.

На нашу думку використання у молодшому шкільному віці фізкультурних ігрових пауз та хвилинок під час навчальної діяльності школяра забезпечує єдність особистісного, фізичного і психічного розвитку дитини, дозволяють створити позитивну емоційну атмосферу в класі, створює умови для гуманізації педагогічного процесу. Вони складаються з вправ, що спрямовані на підвищення ефективності засвоєння учнями навчального матеріалу, підтримку рівня їхнього здоров'я. Під час виконання ігрових фізкультурних пауз розвиваються не-

С.Я. Хомин

ДИТЯЧИЙ МУЗИЧНИЙ ФОЛЬКЛОР І ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Особлива роль у формуванні особистості належить початковій школі, де закладається фундамент підготовки до життя, забезпечується інтелектуальне, духовне й фізичне становлення людини. Початкова ланка освіти покликана сформувати в учнів цілісне світосприймання і світовідчуття, забезпечити розвиток естетичних ідеалів і смаків, почуття відповідальності за збереження культурних надбань суспільства. Соціокультурний простір, в якому живуть і навчаються школярі надзвичайно впливає на формування їх моральних, духовних, естетичних цінностей. Практика засвідчує вплив середовища на особистість як у плані позитиву, так і в плані негативу. Тому можна говорити, що середовище може:

- 1) гальмувати розвиток особистості і її соціальну активність;
- 2) бути нейтральним щодо особистості;
- 3) стимулювати особистісний розвиток і соціальну активність особистості.

В наш час діти набагато більше часу проводять в соціальних мережах інтернету, за комп'ютерними іграми, ігноруючи живе спілкування, рухливі ігри з друзями, навчання. Нажаль в школах є проблема наслідування молодшими учнями негативної моделі поведінки старшокласників, які є неформальними лідерами.

Тому дуже важливо допомогти школярам не «загубитися» в складному розмаїтті сьогодення, дуже важливо направляти їх діяльність в русло позитивного розвитку. Сьогодні склалася тенденція, що найбільш ефективними у соціальному становленні учнів є фактори освітнього середовища - це навчання, виховання, просвітництво, дослідницька діяльність. Взаємодія особистості і соціокультурного середовища відбувається найбільш повноцінно у діяльності, спілкуванні, у створенні специфічної комфортної атмосфери для реалізації спільних інтересів.

Є чимало наукових досліджень практичного спрямування, які доводять, що український фольклор – ефективний засіб розвитку творчої особистості. Термін «фольклор» позначається не народне мистецтво загалом, а та його сфера, в якій художнє відображення дійсності відбувається в словесно-музично-хореографічних і драматичних формах колективної народної творчості, що нерозривно пов'язане з життям та побутом людей. Музичний фольклор – це культура усної традиції. Скільки прекрасних народних пісень дарує нам закарпатська земля. У них полум'я сердець наших предків, краса природи, тепло сонячного краю. В них узагальнення досвіду багатьох поколінь.

У наш час культура усної традиції починає зникати. Тому дуже актуальним є на уроках музичного мистецтва в молодших класах вводити до традиційної структури уроку розучування та виконання пісень дитячого фольклору. Перш за все це

використання простих дитячих пісенок для найменших: забавлянки, гуданки, заклички, промовлянки, лічилки, пісні до казок. Їм характерні простота мелодій, повторюваність коротких мотивів, невеликий діапазон, ритмічна чіткість. Простота музики зумовлена можливостями малої дитини. Спостереження показали, що використання під час співу ігрових ситуацій, супровід пісень нескладними рухами, використання дитячих музичних інструментів (брякалець, свистульок, пищалок, дитячих сопілок та ін.) спонукають учнів до емоційного сприймання, кращого розуміння та виконання пісень.

Важливим є той факт, що у фольклорі зливаються воедино музичне і словесне мистецтво. Пісня через слово доносить до свідомості маленької дитини інформацію, яка впливає на формування її як особистості. А саме: в піснях оспівується, що необхідно бути чемними, любити рідну природу, поважати батьків, цінувати працю людей. Саме пісня навчає школярів бути трудолюбивими, дружелюбними, знайомить з історією рідного краю, народними обрядами. Спостерігалася надзвичайна активність учнів, при підготовці домашнього завдання творчого плану: записати на звуковий носій закарпатську народну пісню, заспівану батьками або бабусями та дідусями.

Дуже цінним на уроках музичного мистецтва є використання такого виду роботи як інсценізація народної пісні. Адже в живому втіленні в художній образ, в колективній дії, у відповідному емоційному настрої в учня формується своє світобачення, а відповідно здійснюється формування його як особистості.

Отже, соціокультурне середовище виступає як фактор, що має певний вплив на розвиток особистості. Воно може мати достатній потенціал для створення оптимальних умов щодо стимулювання соціальної активності. Освітнє середовище, безперечно стає важливим засобом особистісного становлення учнів. Сьогодні конче необхідно повернутися до істинно народних витоків, усвідомити невмирущу цінність народних пісень та їх вплив на формування молодого покоління. Саме у початковій школі пробуджується в дітей інтерес до мистецтва, відбувається залучення до музики та художньо-творчої діяльності. Необхідно зберегти цю неоціненну спадщину для наших нащадків та використовувати кращі зразки народної пісні в процесі навчання та виховання підростаючого покоління.

О.І. Чекан

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У сучасному світі особистість дитини з раннього дитинства опиняється в оточенні техносфери, істотною частиною якої є комп'ютерні

технології. Комп'ютерні технології, за дослідженнями В. М. Бондаровської та Н. І. Пов'якель, виконують певні функції в суспільстві, а найважливішими серед яких є:

- 1) комунікативна (функція спілкування);
- 2) ідеологічна, пов'язана з прагненням впливати на світосприйняття та ціннісні орієнтації молодого аудиторії, на її свідомість, ідеали, мотивацію поведінки тощо;
- 3) культурно-освітня (трансляція в суспільстві культурних цінностей, виховання на зразках загальнолюдської культури, а отже, сприяє індивідуальному розвитку);
- 4) рекламно-довідкова, спрямована на задоволення практично-утилітарних потреб особистості;
- 5) рекреативна, пов'язана зі світом розваг, зняття напруження, отримання задоволення.

Це дає можливість стверджувати, що означена проблема є актуальною.

Засоби використання сучасних інформаційних та комп'ютерних засобів у педагогічному процесі висвітлена в роботах учених Р. Вільямса, Б. Гершунського, В. Глушкова, А. Єршова, К. Маклін, Ю. Машбиці, С. Пейперта, Є. Полат та ін. Науковці доводять, що впровадження комп'ютерних засобів у практику навчання є однією з форм підвищення ефективності навчального процесу.

На сучасному етапі означеною проблемою займаються А. Клюкін, А. Лаврик, В. Добришевін, Н. Апатова, А. Верлань, М. Головань, А. Гуржій, Ю. Дорошенко, М. Жалдак, Ю. Жук, І. Іваськів, В. Лапінський, В. Мадзігон, Д. Матро, Н. Морзе, С. Раков, Ю. Рамський, І. Роберт, П. Ротаєнко, В. Руденко, М. Семко, О. Християнінов та ін.

Інформатизація дошкільної освіти є невід'ємною складовою інформатизації суспільства, відображає загальні тенденції глобалізації світових процесів розвитку, виступає як визначальний інформаційний і комунікаційний базис освіти та гармонійного розвитку особистості.

Основою інформаційної культури особистості є знання про інформаційне середовище, закони його функціонування та розвитку; вміння орієнтуватися в безмежному просторі різноманітних повідомлень і даних, раціонально використовувати засоби сучасних комп'ютерних технологій для задоволення власних дитячих потреб. Всі ці трансформаційні процеси розкривають актуальне поняття компетентності особистості.

Відтак, інформаційна компетентність є своєрідним показником готовності особистості до життя, що дає змогу визначити здатність людини до подальшого особистісного розвитку, активної участі у житті суспільства.

За дослідженнями А. Клюкін та А. Лаврик застосування сучасних комп'ютерних технологій як технічного засобу розвитку дитини

дошкільного віку, індивідуалізації та диференціації навчання передбачає ряд завдань перед вихователями ДНЗ, а саме:

- формування інформаційної компетентності вихователя;
- знання та неухильне дотримання санітарно-гігієнічних норм та правил організації педагогічного процесу за умови проведення занять із використанням сучасних технічних засобів;
- знання видів педагогічного програмного забезпечення (навчальні, контролюючі, розвивальні, ігрові програми), призначення, організаційно-педагогічних та санітарно-гігієнічних вимог до їх створення та використання.

В. Добришевін та А. Клюкін визначили складові інформаційної компетентності вихователя:

- система уявлень про інформатику (знання про інформаційне середовище, закони його функціонування, вміння орієнтуватися в інформаційних потоках);
- комп'ютерна грамотність (вміння працювати з комп'ютером, навички користувача, здатність використовувати допоміжні апаратні засоби);
- відповідний стиль мислення.

Проблема впливу комп'ютерних технологій на становлення дитини-дошкільника тісно переплітається з іншими аспектами її життя: індивідуальним розвитком, навичками користування комп'ютером, впливом батьків, спілкуванням з групою однолітків, виховною роботою вихователів. Ця проблема тісно пов'язана зі складною системою цінностей, яка реалізується в процесі соціалізації.

Використання комп'ютерних засобів в педагогічному процесі ДНЗ позитивно впливає на становлення дитини-дошкільника. Тож комп'ютер має входити в життя молодого покоління через гру, конструювання, художню творчість та інші види символіко-моделювальної діяльності. Як показують дослідження Л. Венгера, Л. Виготського, П. Гальперіна, В. Давидова, М. Подд'якова, у дитини до п'яти років повністю розвивається символічна функція наочно-образного мислення, що є основним показником рівня розумового розвитку дитини в цьому віці. Саме тому, вже починаючи із середнього дошкільного віку, дитина здатна свідомо обирати спосіб дії, сприймати особливі умови, що пропонуються комп'ютерними технологіями.

У дошкільних навчальних закладах на заняттях різного типу застосовують комп'ютерні технології з метою:

- збагачення лексики дошкільника рідною (чи іноземною) мовою;
- моделювання різних ситуацій, у тому числі й мовленнєвих;
- засвоєння окремих тем, визначених програмами ДНЗ;
- ігрове конструювання.

Проте користування комп'ютерними технологіями вимагає певної методики та дотримання правил (часу, місця, умов проведення тощо).

Працюючи на комп'ютері, дошкільник має справу з наочними екранними образами, які він наділяє символічним, ігровим значенням, переходячи в такий спосіб від звичних практичних дій з предметами до дії з ними в образному (модельному, символічному) плані. Опановуючи комп'ютерні технології, у дитини формуються передумови теоретичного мислення, що характеризуються усвідомленим вибором способу дії для розв'язання поставленого завдання. До того ж, діти, які вміють користуватися комп'ютером, більше підготовлені до мисленої діяльності, розвиток якої є запорукою успішного навчання в школі.

Таким чином, застосування в дошкільному навчальному закладі комп'ютерних технологій в органічному поєднанні з традиційними засобами виховання сприяє підвищенню загальної якості виховання, розвитку творчої особистості. Але тут визначальними є компетентність вихователя щодо предмета навчання й застосовуваних ним методів та засобів, а також розвивальний зміст комп'ютерних програм.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в розробці інтегрованої моделі формування інформаційної компетентності дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних технологій навчання.

С.В. Чередніченко

ВПЛИВ СЕРЕДОВИЩА НА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

В оновленому Базовому компоненті дошкільної освіти зазначено, що найпершим суспільним середовищем для дитини стає дошкільний навчальний заклад, метою якого є забезпечення гармонійного розвитку особистості дитини, її фізичного і психічного здоров'я, виховання ціннісного ставлення до природного й соціального довкілля, до самої себе, формування механізмів соціальної адаптації та творчого втілення в умовах життя в товаристві незнайомих дітей і дорослих. Дошкільна освіта як перша самоцінна ланка має гнучко реагувати на сучасні соціокультурні запити, збагачувати знання дитини необхідною якісною інформацією, допомагати їй реалізувати свій природний потенціал, орієнтуватися на загальнолюдські й національні цінності.

Становлення та розвиток особистості дошкільників це складний, багатогранний процес. Дошкільний вік є сприятливим для розвитку особистісної культури дитини, адже саме у цей період дитина пізнає все, що знаходиться навколо неї.

Сучасна система виховання і навчання дошкільників дозволяє дитині освоювати культурний простір, знайомитися з витоками мистецтва, збагачувати емоційний та інтелектуальний досвід, звички і необхідності жити в системі загальнолюдських цінностей культури. В сучасному світі культурологічний розвиток дитини будується на історичних фактах.

Важливе значення в цьому розвитку має середовище в якому знаходиться дитина.

Середовище – це оточення, сукупність природних, предметних та соціальних умов, в яких малюк зростає, опановує науку життя стає компетентною особистістю з притаманними їй індивідуальними особливостями.

Культура в період дитинства забезпечує взаємодію двох світів – дорослих і дітей, діалог розумних культур і субкультур. Дитинство виступає субкультурою, що має свої специфічні характеристики.

В «Українському педагогічному словнику» культура – це сфера духовного життя суспільства, що охоплює насамперед систему виховання, освіти, духовної творчості (особливо мистецької), а також установи й організації, що забезпечують їхнє функціонування. Водночас під культурою розуміють рівень освіченості, вихованості людей, а також рівень оволодіння якоюсь галуззю знань або діяльності.

Культура дозволяє дитині значно швидше адаптуватися до зовнішнього середовища, вона перетворюється в природній організм її життєдіяльності. Особистісна культура дитини характеризується мірою усвідомлення нею культурних цінностей та відповідною поведінкою і проявляється у ставленні до цих цінностей, мисленні, діяльності (духовно-практичній і практично-продуктивній), мистецькій або художній активності тощо.

Н. Платохіна вважає метою культури – забезпечення цілісного, всебічного розвитку і самовідчуття особистості, що здійснюється процесами освіти і виховання. Міра впливу культури на розвиток особистості залежить від ряду факторів: панування культури, спосіб життя і субкультурного оточення. Вони стимулюють потреби зростаючої людини і створюють сенситивні умови для взаємодії дитини з ними.

Отже, проблема впливу середовища на культурологічний розвиток дітей дошкільного віку розглядається з точки зору процесу соціалізації, тобто оволодіння соціокультурним досвідом. Тому велику роль в культурологічному розвитку відіграє середовище навчальних закладів, головною функцією яких є виховання як процес цілеспрямованого впливу на особистість.

Н.І. Черепаня, Н.М. Буряк

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ТРАДИЦІЇ ТА ОБРЯДОВІСТЬ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

За нинішніх умов трансформації суспільства на нову парадигму виховання передусім визначають національні і загальнолюдські вартості, діалогічність культурних цінностей. У зв'язку з цим у педагогічній теорії і практиці яскраво виділяються дві тенденції: розвиток національної свідомості особистості й формування її планетарного